

PATVIRTINTA

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro  
direktoriaus 2021 m. birželio 23 d.  
įsakymu Nr. CV-1-118

## LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO DARBUOTOJŲ DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA ASMENIMS, DIRBANTIEMS SU TRAKTORIUMI Nr. 24

### 1. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti su traktoriais gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų (toliau vadinama — darbuotojas), nustatyta tvarka priimtas į darbą, išklauses įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos, įvadinį priešgaisrinės saugos instruktavimą bei pirminį instruktavimus darbo vietoje, pasirašius instruktavimų registracijos žurnaluose. Asmuo turi būti patikrinęs sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (apsk. F.048/a).


1.2. Darbuotojas turi laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniam asmeniui, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.


1.3. Negalima dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, kitų toksinių medžiagų, sergant, vartojant stiprius raminamuosius vaistus. Pastebėjus neblaivų darbuotoją privalu nedelsiant pranešti padalinio vadovui ir imtis visų priemonių nelaimėi užkirsti.



1.4. Darbuotojas privalo laikytis asmens higienos: dirbti tik su švariais ir tvarkingais darbo drabužiais, prieš darbą ir po darbo plauti rankas šiltu vandeniu su muilu, jeigu reikia — pareikalauti iš padalinio vadovo ir naudoti dezinfekuojančias priemones.








1.5. Apie darbo metu gautas traumas ar pastebėjus kito darbuotojo traumavimą, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus, būtina nedelsiant pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui ir direktoriui, asmenims atsakingiems už darbo saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.


### 2. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1.  Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonoje	Galimos avarijos ir traumos.	Saugotis judančio transporto, vaikščioti tik numatytais takais ir praėjimas, nestovėti po keliamais kroviniais. Dirbti su apsauginiu šalmu.
 Transporto priemonės ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas. Netvarkinga transporto priemonė	Galimos traumos, sunkūs sužeidimai.	Transporto priemonės techninė būklė turi būti periodiškai patikrinama, jo įrenginiai turi būti tvarkingi, atitinkantys transporto priemonės pagaminusios gamyklos eksploatacijos reikalavimus. N nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 <p>Cheminės medžiagos (naftos produktai, autotransporto priemonių variklių išmetamųjų dujų kenksmingas poveikis ir kt.), oro užterštumo naftos produktų garais pavojus.</p>	Galimi apsinuodijimai.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei naudoti nurodytas asmenines apsaugos priemonės. Stengtis neįkvėpti cheminių medžiagų garų, esant galimybei stovėti, kad vėjas pūstų cheminių medžiagų garus nuo darbuotojo, o ne į jį. Tiesiogiai liečiantis su minėtomis cheminėmis medžiagomis, būtina rankas apsaugoti pirštinėmis.
Šlapias, duobėtas kelias, pavojingi kelio vingiai ir susiaurėjimai, stačios nuokalnės ir įkalnės, pavojingi kelkraščiai, intensyvus eismas ir t.t.	Galimos avarijos, traumos, sunkūs sužeidimai.	Transporto priemonę vairuoti atsakingai, laikytis Kelių eismo taisyklių.
 <p>Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys</p>	Galimos traumos.	Neliesti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
Nuovargis ir mieguista vairuojančiojo būklė, sveikatos sutrikimai	Galimos avarijos, traumos, sunkūs sužeidimai.	Būtina pasirinkti saugų judėjimo greitį. Reikalui esant sustoti pailsėti. Vairuojant transporto priemonę ar vairavimo pertraukų metu pasijutęs blogai, pajutęs ūmius ligos požymius ar pakilus darbuotojo kūno temperatūrai, nedelsiant sustoti pranešti tiesioginiam vadovui ir kviešti pagalbą.
 <p>Įrenginio ir prikabinamos įrangos, įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas, krovinių kritimas. Krentantys daiktai.</p>	Galimos traumos.	Nuolat tikrinti įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkinga prikabinama ar pakabinama įranga, naudoti ją pagal paskirtį ir prisilaikant eksploatavimo reikalavimų. Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
 <p>Triukšmas</p>	Neigiamas poveikis klausos organams, visam organizmui.	Bendras triukšmo lygis darbo vietoje neturi viršyti 80 dBA. Jei šis lygis viršytas, esant galimybei pasitraukti iš triukšmingos zonos, išjungti triukšmo šaltinį. Jei to atlikti neįmanoma, būtina dėvėti apsaugines ausines, ausų kištukus (antifonus).
Vibracija	Neigiamas poveikis visam organizmui, nuovargis.	Jei negalima pašalinti vibracijos šaltinio ar jos sumažinti, darbo metu daryti pertraukas.

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Dujos, dulkės (organinės ir neorganinės kilmės)	Galimi apsinuodijimai.	Jeigu tenka dirbti šalia veikiančių mechanizmų ir transporto priemonių variklių, reikia dirbti priešvėjinėje pusėje. Jeigu dujų kvapas jaučiamas transporto priemonės ar mechanizmo kabinoje, būtina sutvarkyti dujų išmetimo sistemą, sandarinti kabiną. Jeigu užterštumas viršija higienos normas, būtina dėvėti tinkamai parinktą respiratorių.
  Gaisro ar sproginimo galimybė	Galimos traumos, nudegimai.	Nelaikyti kuro, tepalų ir kitų degių bei sprogių medžiagų, tepaluotų skudurų transporto priemonių ir mechanizmų kabinose, šalia variklių. Užpilant kurą ir tepalus nerūkyti, nenaudoti atviros ugnies.
  Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims (kabinos, laiptų, praėjimų), nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įkaitę paviršiai, karštos įrenginių, mechanizmų dalys	Galimi įvairūs terminiai sužeidimai.	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesiti įkaitusių paviršių kurių negalima uždengti apsaugomis.
Slėgis technologinėje sistemoje, suspausto oro nutekėjimas	Galimi įvairūs sužeidimai.	Nuolat tikrinti sujungimų sandarumą ir patikimumą.
Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinų, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: <b>vyras - iki 30 kg; moteris - iki 10 kg</b> . Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.
 Kritimas iš aukščio	Galimi įvairūs sužeidimai.	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti.
Psichologinė įtampa, stresas	Galimi susirgimai, ūminės arba lėtinės ligos	Stengtis išvengti stresinių situacijų. Konfliktus spręsti taikiai

2.2.  Traktorininkas privalo naudotis įmonės suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

2.3. Atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir naudojamų medžiagų savybes ar jeigu asmeninė apsauginė priemonė susidėvėjo ar kitaip tapo netinkama naudoti, darbuotojui nemokamai turi būti išduodamos naujos ar papildomos priemonės.

### **3. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIES DARBO PRADŽIĄ**

3.1. Apžiūrėti darbo vietą, pašalinti iš jos visus nereikalingus darbui trukdančius daiktus. Darbo drabužiai turi būti tvarkingi ir užsagstyti, kad besisukančios mechanizmų dalys jų neįtrauktų, o su jais kartu rankų, ar kitų kūno dalių.

3.2. Užsivilkti darbo drabužius ir reikalingas asmenines apsaugos priemones, pasiimti atitinkantiems darbams skirtus įrankius.

3.3. Dirbti su netvarkingu traktoriumi draudžiama.

3.4. Patikrinti elektros laidų sujungimo patikimumą prie generatoriaus, starterio, akumuliatorių baterijos, masės išjungimo ir kitų elektros įrangos gnybtų, patikrinti elektros laidų tvirtinimo patikimumą ir galimų mechaninių, terminių ar cheminių pažeidimų vietų papildomos apsaugos būklę; patikimai pritvirtinti prie varomųjų ratų tilto įžeminimo grandinę.

3.5. Būtinus įrankius ir inventorių laikyti jiems skirtoje vietoje. Laikyti pašalinius daiktus kabinoje draudžiama.

3.6. Įsitikinti traktoriaus ir traktoriaus tvarkingumu, apžiūrint visus mechanizmus, jų tvirtinimą, stabdžius, važiuoklę, signalinius prietaisus, švarą.

3.7. Tik įsitikinus, kad viskas tvarkoje, o pavarų perjungimo svirtis neutralioje padėtyje, galima užvedinėti paleidimo variklį.

3.8. Traktorių tepti, valyti, remontuoti, reguliuoti galima tik nedirbant varikliui.

3.9. Draudžiama rūkyti užpildant kuro baką.

3.10. Užvedant variklį virvute, draudžiama ją užvynioti ant rankos

3.11. Pastebėjus bet kokius trūkumus, pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti padalinio vadovui, informuoti atsakingas Centro tarnybas.

### **4. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU**

4.1. Darbuotojas turi dirbti laikydamasis padalinio vadovo ar jį pavaduojančio asmens nurodymų, atlikti tik pavestus darbus ir užduotis, neužsiimti pašaliniais, su darbu nesusijusiais dalykais.

4.2. Palaikyti tvarką ir švarą darbo vietoje.

4.3. Draudžiama leisti traktorių vairuoti pašaliniams asmenims.

4.4. Važinėti ir dirbti galima tik techniškai tvarkingu traktoriumi.

4.5. Draudžiama eksploatuoti traktorių su netvarkingais stabdžiais.

4.6. Draudžiama dirbti:

4.7.1. esant tepalo nutekėjimui pro galvutės tarpinę;

4.7.2. su netvarkingomis padangomis arba esant jose nepakankamam slėgiui;

4.7.3. šokti žemyn, lipant iš kabinos, nuo priekabos ar pan. vietų.

4.7.4. palikti traktorių be priežiūros su veikiančiu varikliu. Darbo pertraukos metu traktorininkas privalo sustabdyti traktorių lygioje aikštelėje, išjungti variklį ir įjungti stovėjimo stabdį.

4.8. Važiuojant kabinos durelės turi būti uždarytos.

4.9. Saugantis nudegimo, perkaitusio variklio radiatoriaus dangtį reikia atidaryti su pirštinėmis ir veidą atsukti į vėjo kryptį nosisukus nuo radiatoriaus.

4.10. Tikrinant tepalo lygį, reikia saugotis galimo tepalo išpurškimo užsikimšus alsavimo angai ir padidėjus slėgiui karteryje.

4.11. Perpilant kurą žarna, draudžiamąjį traukti burna.

4.12. Tikrinant kuro, elektrolito kiekį, draudžiama naudotis atvira ugnimi.

4.13. Prieš pradėdant važiuoti (į priekį arba atgal), traktorininkas turi įsitikinti ar judėjimo kelyje po traktoriumi, arti jo, prikabinimo inventoriaus, priekabos bei mašinos nėra žmonių ir ar tai nesukels pavojaus aplinkiniams.

4.14. Kai prie traktoriaus prikabiną inventorių, mechanizmą, mašiną ar agregatą aptarnauja darbininkai, traktorininkas privalo įsitikinti ar jie užėmė savo darbo vietas, signalizuoti ir, gavus atsakomąjį signalą, važiuoti iš lėto, netrūkčiojant.

4.15. Važiuoti po elektros linijų laidais tik tuomet, kai tarp aukščiausios traktoriaus ar prikabinimo agregato dalies ir žemos įtampos laidų turi išlikti ne mažesnis atstumas, kaip:

4.15.1. iki 1 kV-1,0 m;

4.15.2. virš 1 iki 35 kV - 1,0 m imtinai;

4.15.3. virš 35 iki 110 kV - 1,5 m imtinai;

4.15.4. virš 110 iki 330 kV - 3,5 m imtinai;

4.15.5. virš 330 iki 750 kV - 6 m imtinai.

4.16. Darbo metu draudžiama:

4.16.1. važiuoti didesniu greičiu negu leidžia kelio ir oro sąlygos, matomumo riba, velkamo mechanizmo, mašinos ar pervežamo krovinio ypatumai;

4.16.2. išlipus iš kabinos užvesti nevaldomą traktorių;

4.16.3. vežti žmones priekaboje, ant sparnų, laiptelių, prikabinimo inventoriaus, mašinos, sukabinimo.

4.17. Draudžiama ilsėtis ar slėptis nuo saulės ir lietaus šalikelėse, šieno, šiaudų kupetose, krūmuose, aukštoje žolėje, vagoje, po mašinomis, priekabomis, traktoriumi (net sugedusiais) ir pan.

4.18. Prikabinamus agregatus ir mašinas nustatyti darbo režimui, reguliuoti, tepti, keisti dalis leidžiama tik išjungus kardaninio veleno pavaros mechanizmą ir traktoriaus variklį.

4.19. Draudžiama reguliuoti kėlikliu pakelto traktoriaus, mašinos ar agregato nepadėjus po juo specialiai pagamintų ir išbandytų atramų.

4.20. Draudžiama vietoje specialų atramų dėti akmenis, plytas, pagalius ar kitokius atsitiktinius daiktus.

4.21. Keliant kėlikliu traktoriaus vieną pusę, po ratais reikia padėti trinkeles, kad jis nepariedėtų.

4.22. Draudžiama atlikti reguliavimo darbus, bandymus po elektros laidais.

4.23. Draudžiama lįsti po traktoriumi, kai dirba variklis, kai po ratais nepadėtos trinkeles ir žemė neužklota skydu, brezentu ar pan.

4.24. Prie traktoriaus prikabininti agregatą ar mašiną gali tik su juo dirbantis darbuotojas arba traktorininkas.

4.25. Prieš atkabinant priekabą, agregatą ar mašiną nuo traktoriaus, po jo ratais reikia padėti trinkeles ir paremti prikabinimo įtaisą, traktorių užfiksuoti stabdžiais, o po ratais (vikšrais) padėti trinkeles.

4.26. Traktorių vairuoti gali tik apmokytas asmuo, žinantis visus valdymo įrenginius ir kūlimo metodikas, kai dirbamos žemės nuolydis yra 26% (15°), o pokrypis į šoną 36% (19°) (atsižvelgiant į tai, kad dirvos paviršius yra lygus ir naudojamos tinkamos padangos).

4.27. Draudžiama leisti traktorių vairuoti pašaliniams asmenims.

4.28. Draudžiama dirbti techniškai netvarkingu traktoriumi.

4.29. Draudžiama stovėti šalia besisukančių kardaninių velenų. Užtikrinkite, kad visada būtų uždėtos pagrindinės traktoriaus kardaninės pavaros apsaugos.

4.30. Prieš valydami, reguliuodami ar jungdami įrenginius, išjunkite variklį ir kardaninę pavarą.

4.31. Neproleiskite prie traktoriaus pašalinių asmenų ir vaikų. Traktoriaus kabinoje gali būti tik vienas vairuojantysis darbuotojas.

4.32. Pasitraukite nuo pjaunamųjų aparatų. Darbo metu laikykitės saugaus atstumo nuo judančių mazgų.

4.33. Prieš atlikdami techninę mašinos apžiūrą ar valymą, visada išjunkite pagrindinę sankabą ir variklį, įjunkite stovėjimo stabdžius ir ištraukite užvedimo raktelį.

4.34. Niekada nebandykite valyti teršalų priešais rinktuvą ar ant jo, kol neišjungtas variklis ir neištrauktas užvedimo raktelis.

4.35. Nesilieskite prie judančių detalių. Stenkitės, kad jūsų rankos, kojos ir drabužiai būtų toliau nuo mechanine pavara varomų dalių. Draudžiama valyti, tepti ir nereguluoti mašiną jai dirbant.

4.36. Būtina užtikrinti, kad visada būtų uždėtos apsaugos ir apsauginiai gaubtai. Užtikrinkite, kad jie būtų tinkami eksploatacijai ir gerai įmontuoti. Prieš nuimdami apsaugas ir skydus, visada išjunkite pagrindinę sankabą ir variklį, įjunkite stovėjimo stabdžius ir ištraukite užvedimo raktelį.

4.37. Laikykite rankas toliau nuo aušinimo sistemos radiatoriaus, kol dirba variklis.

4.38. Draudžiama važiuoti traktoriumi, esant atidarytam dangčiui.

4.39. Dirbant varikliui, laikykitės saugaus atstumo nuo judančių dalių.

4.40. Nuo traktoriaus nulipkite tik tam skirtomis kopėtelėmis ir laipteliais, laikydamiesi už turėklų.

4.41. Ypač atsargiai prie traktoriaus prikabinkite pjaunamąsias, priekabas ir kitus įrenginius.

4.42. Sukdami visada atkreipkite dėmesį į prikabinamo įrenginio plotį ir į tai, kad traktoriaus galas svyruoja į šonus. Prikabinami įrenginiai ir dirvos būklė daro įtaką traktoriaus važiavimui.

4.43. Sumažinkite greitį, važiuodami kalnuotu reljefu ar nelygiu paviršiumi, o taip pat prieš darydami staigius posūkius. Važiuodami nuokalne, įjunkite pirmąją pavarą, nes greitis neturi viršyti 20 km/h. Saugokitės duobių, griovių ar kitokių kliūčių, ypač važiuodami nuokalne ar šlaitu, nes traktorius gali apvirsti.

4.44. Važiuodami bendraisiais keliais, laikykitės eismo taisyklių. Atsižvelgdami į kelio ir eismo sąlygas, pasirinkite saugų važiavimo greitį ir įsitikinkite, kad šviesos ir kiti traktoriaus saugos įtaisai (jei jų reikalaujama) pritvirtinti ir veikia.

4.45. Gesintuvas turi būti lengvai pasiekiamas. Pasibaigus gesintuvo galiojimo datai, jį turite pakeisti panašaus tipo gesintuvu arba patikrinti senąjį gesintuvą ir pripildyti iš naujo.

4.46. Darbo metu kabinos durys ir langai turi būti uždaryti. Valydami oro filtrus ir ant traktoriaus susikaupusias dulkes, dėvėkite apsaugą nuo dulkių.

4.47. Jeigu traktorius prisilietė prie elektros srovės perdavimo linijos, turite tuojau pat sustoti, išjungti variklį ir įjungti stovėjimo stabdį.

4.48. Patikrinkite, ar galite išeiti iš vairuotojo kabinos tiesiogiai nesiliesdami prie elektros laidų. Jei ne, pasilikite savo vietoje ir šaukitės pagalbos. Jei galite išeiti iš savo vietos prisilietę prie laidų, nušokite nuo paskutinio laiptelio, kad vienu metu nesiliestumėte su traktoriumi ir žeme. Traktoriaus nelieskite, kol laiduose nebus išjungta elektros srovė. Jei prie traktoriaus artės žmonės, uždrauskite jį liesti, paprašykite, kad elektros srovės tiekimo kompanija nutrauktų elektros energijos tiekimą.

4.49. Prieš išlipdami iš traktoriaus, įjunkite stovėjimo stabdžius.

4.50. Užtikrinkite, kad traktorius nenuriedėtų ar nepajudėtų savaime. Būkite atsargūs, kad nesusižeistumėte arba nežūtumėte traktoriui savaime pajudėjus.

4.51. Pagrindinius remonto darbus turi atlikti serviso darbuotojai.

4.52. Kitus smulkius darbus atlieka traktorininkas.

4.53. Prieš remontuodami ir atlikdami techninę priežiūrą, išjunkite sankabą, variklį.

4.54. Atsargiai elkitės su degalais: jie yra degūs. Prieš pildydami traktoriaus degalų baką, visada išjunkite variklį, o pildydami - nerūkykite. Patikrinkite, ar nėra netoliese ugnies kibirkščių šaltinių. Degalų baką pildykite tik atviroje vietoje. Venkite gaisro – nuvalykite nuo traktoriaus nešvarumus, tepalus bei įvairias nuosėdas. Visada nuvalykite išsiliejusius degalus.

4.55. Išsiveržę suslėgti skysčiai gali sužeisti odą, akis. Prieš atjungdami hidraulinės sistemos ar kitas linijas, pašalinkite jose esantį slėgį. Prieš padidindami slėgį sistemoje, sandariai užveržkite visas jos jungtis. Saugokite rankas, akis ir kitas kūno dalis nuo aukšto slėgio skysčių.

4.56. Akumuliatorių bateriją laikykite atokiau nuo atviros liepsnos, degančių degtukų ar kitų kibirkšties šaltinių. Išsiskiriančios iš akumuliatorių baterijos dujos gali sprogti.

4.57. Draudžiama pilti šaltą vandenį į karštą radiatorių.

4.58. Venkite kontakto su karšta variklio alyva. Jei variklio alyva yra labai karšta, leiskite jai atvėsti iki vidutinės temperatūros ir tik tuomet pašalinkite. Neimkite karšto alyvos filtro plikomis rankomis.

4.59. Visuomet palaikykite tinkamą oro slėgį padangose. Padangose esantis oro slėgis neturi viršyti rekomenduojamos normos. Niekada nevirinkite ir nekaitinkite rato su padanga. Dėl karščio, padangoje esantis oro slėgis gali padidėti, ir ji gali sprogti. Pūsdami padangas, naudokite pailgintą žarną su įpūtimo antgaliu, stovėkite iš šono, o ne prieš ar ant jos. Jei turite, naudokite apsauginį stendą. Patikrinkite, ar padangose esantis slėgis nėra per žemas, ar jose nėra įpjovimų, pūslių, ar nepažeisti ratlankiai arba netrūksta tvirtinimo varžtų ir veržlių.

4.60. Naudoti galima tik tuos purkštuvus, kuriems išduoti nustatyto pavyzdžio purkštuvų pažymėjimai.

4.61. Visi purkštuvai privalo turėti išsamią naudojimo instrukciją lietuvių kalba.

4.62. Ant augalų apsaugos įrenginių ir mašinų (purkštuvų, beicavimo mašinų ir kt.) būtini trumpi užrašai, perspėjantys apie pavojingumą dirbant be asmeninių apsaugos priemonių ir ne mažesni kaip 5 litrų talpos bakeliai su vandeniu rankoms plauti.

4.63. Esant gedimams, augalų apsaugos mašinas reikia nedelsiant sustabdyti ir atlikti remonto darbus, nenusiėmus asmeninių apsaugos priemonių.

4.64. Dirbant su augalų apsaugos mašinomis draudžiama:

4.64.1. įtempti grandines, veržti varžtus, tarpines, riebokšlius bei kitas detales;

4.64.2. atidaryti rezervuaro dangčius, siurblio vožtuvus, apsauginius ir redukcinius vožtuvus;

4.64.3. valyti užsikimšusius antgalius, filtrus, purkštukus;

4.64.4. išsukti manometrus;

4.64.5. atjungti žarnas;

4.64.6. burna prapūsti užsiteršusius antgalius.

4.65. Draudžiama dirbti su augalų apsaugos mašinomis be apsauginių movų ir skydų.

4.66. Rezervuarų pripildymas turi būti kontroliuojamas tik pagal lygio matuoklės parodymus.

4.67. Produktų tirpalų paruošiama tiek, kiek reikės tos dienos darbams.

4.68. Draudžiama be padalinio vadovo žinios užleisti savo darbo vietą, darbo priemones, pareigų vykdymą kitam darbuotojui bei imtis darbu, nesusijusiu su darbo užduoties vykdymu. Norėdamas laikinai pasitraukti iš savo darbo vietos, darbuotojas privalo pranešti apie tai padalinio vadovui.

## **5. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS**

5.1. Sutrikus įrenginių, kuriais dirbama, darbo režimui arba įvykus avarijai, būtina darbus nedelsiant nutraukti, perspėti dirbančius darbuotojus apie galimą grėsmę, pagal savo kompetenciją imtis priemonių rizikai pašalinti, nedelsiant pranešti apie susidariusią situaciją padalinio vadovui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams.

5.2. Darbuotojas, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo padarinius, privalo apie nelaimingą atsitikimą darbe nedelsdamas pranešti padalinio vadovui arba direktoriui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir

sveikatos tarnybos specialistams, suteikti nekentėjusiam pirmąją medicinos pagalbą, prirėikus iškviești gydytoją tel. 112.

5.3. Darbo vieta ir įrenginiai, kur įvyko nelaimingas atsitikimas, turi būti išsaugoti tokie, kokie buvo nelaimingo atsitikimo metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu jų nepadarius kiltų pavojus aplinkinių sveikatai ir gyvybei, tačiau visa tai turi būti įforminta raštu, pagal galimybes nufotografuota ar nufilmuota.

5.4. Pastebėjus veikiamą elektros srovės darbuotoją, reikia nedelsiant jį atitraukti nuo srovės šaltinio saugiu būdu, užtikrinant jo apsaugą nuo susižalojimo krentant, arba išjungti įtampą artimiausiu jungikliu. Jeigu būtina, kol atvyks greitoji pagalba, nekentėjusiam reikia daryti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą.

5.5. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant pranešti ugniagesiams telefonu tel. 112, iškviešti į gaisravietę vadovaujančius darbuotojus, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus ir gesinti gaisro židinių turimomis gesinimo priemonėmis.

5.6. Užsidegę drabužiai gesinami susukant juos į antklodę arba gumulą.

5.7. Nelaimingu atsitikimu kelyje į darbą ir iš darbo laikomas tik toks nelaimingas atsitikimas, kuris įvyko po darbo ar prieš darbo pradžią tiesioginiame kelyje tarp darbuotojo namų ir Centro. Apie tokį įvykį darbuotojas privalo kaip įmanoma greičiau informuoti savo tiesioginį vadovą, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą padalinyje, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą.

## **6. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ**

6.1. Pastatyti traktorių į jam skirtą vietą, išjungti variklį.

6.2. Nuo traktoriaus nuvalyti purvą, jį apžiūrėti ir pašalinti smulkius gedimus.

6.3. Žiemos metu baigus darbą išleisti vandenį iš radiatoriaus, leisti varikliui keletą minučių padirbėti ir pašalinti vandens likučius iš aušinimo sistemos. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama.

6.4. Tvarkingai spintelėje susidėti darbo drabužius.

6.5. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus ir nesklandumus būtina pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui, atitinkamoms Centro tarnyboms.

Instrukciją parengė:

Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos vadovas

Audrius Sasnauskas